ב) והנה ברבים של בני תורה החיבור וההתקרבות מביאים תועלת לאין שיעור, כי דבר שהאחד עמל עליו בכמה שעות, ואחרי היגיעה והעיון והחיפוש מצא ביורם של דברים, הרי חבירו המתדבק אליו מקבל זה ממנו ורוכש הידיעה על ידו בשעה קלה, ולפעמים אפילו הערה שצריך לעמוד עליה; כשמוסרה לחבירו מעורר בזה מחשבתו לעיון ולעמוד על בירור הענין, ולפעמים בדיבור אחד מאיר עיני חבירו [והיא חובה קדושה שכל קושיא והערה תימסר לרבים כדי שיתבררו ויתלבנו הדברים, ולא שכל יחיד צריך להודיע לכל אחד, רק בדיבוק חברים והתקרבות ומתוך הרגילות למסור הנה חברא חברא אית ליה וכו'].

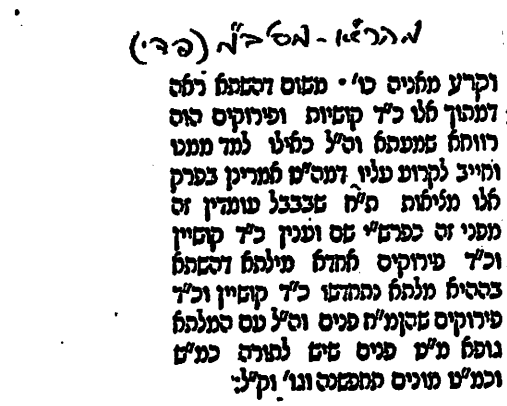

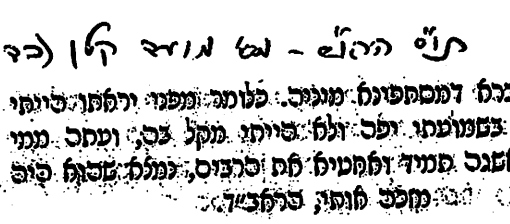

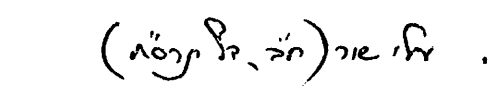

כאשר חוני המעגל קם אחרי שינה של שבעים שנה הלך לביתו ומצא שם נכדו; אמר לו שהוא חוני המעגל ולא האמינו. הלך לבית המדרש, "שמעינהו לרבנן דקאמרי נהירין שמעתתין כבשני חוני המעגל דכי הוי עייל לבי מדרשא כל קושיא דהוו להו לרבנן הוה מפרש להו. אמר להו אנא ניהו! לא הימנוהו ולא עבדי ליה יקרא כדבעי ליה. חלש דעתיה, בעי רחמי ומית. אמר רבא היינו דאמרי אינשי או חברותא או מיתותא" (תענית כג, ע"א). הרי הכירו בביה"מ שזה אדם גדול כמו חוני המעגל, אך לא זיהו אותו כי לא האמינו שהוא הוא. ומצא חוני המעגל את עצמו מנותק מכל חבר ועמית בעולם, כי רק בדור שלו יכול אדם לחיות. היסוד בזה הוא, כי "חברותא" היא חלק מהחיים עצמם — "או חברותא או מיתותא!"

רבא חזר על מימרא זו גם בענין איוב: "או חברא כחברי דאיוב או מיתותא" (ב"ב טז, ע"ב). שאל בזה הג"ר אייזיק שר זצללה"ה, ראש ישיבת סלובודקה: הרי הקב"ה אמר לשטן "הנה כל אשר לו בידך, רק אליו אל תשלח ידך" (איוב א, יב), ולקח השטן ממנו את הכל: בניו, בנותיו וכל רכושו. אך למה לא לקח ממנו גם את חבריו? הוי אומר כי חברים הם בגדר "אך את נפשו שמור", שהם שייכים לעצם האדם, וזהו "או חברי כחברי דאיוב או מיתותא".